

Rønnebæksholm almanak

Rønnebæksholm omtales for første gang i skriftlige kilder i 1321. Derfor ved vi, at gården på dette tidspunkt og frem til 1399 er ejet af slægten Moltke, hvorefter ejerskabet overgår til Kronen i de følgende to århundreder. Oprindeligt var Rønnebæksholm placeret på Dyrehaveholmen ca. 300 meter øst for den nuværende placering. Topografien er ændret meget, der har tidligere været flere åer, dæmninger og holme. På Rønnebæksholm står 2021 i tidens tegn, hvor vi fejrer dette 700 års jubilæum. Året bærer præg af, at vi forholder os til stedets plads i tiden, både bagud og fremadrettet. Rønnebæksholm er en lille kulturel biotop, hvor tider mødes, midt i omgivelser i bevægelse.

Grevinde Danner & Frederik den 7.

1800

Sommer-almanakken afsluttede 1700-tallet med fortællingen om Grundtvigs fødsel (1783) og Den franske revolution (1789-99). Hermed er kimen lagt til en epoke med fokus på en rationel og fornuftsbetonet tilgang til verden – og ikke mindst udviklingen af begreberne frihed, lighed, fællesskab og oplysning! 1800-tallet starter dog med et andet brag – nemlig bombardementet af København! Men det er en anden historie.

På Rønnebæksholm står 1800-tallet i Marie Tofts og N.F.S. Grundtvigs lysende tegn. I 1813 blev Ane Marie Elise Carlsen – hende vi kender som Marie Toft – født på et gods udenfor Køge. Her blev hun i sin barndom vant til at føre hushold og fik kendskab til daglig drift. Hun færdes hjemmevant både i naturen og blandt det finere borgerskab. Marie blev gift første gang som 27-årig i 1840 med jurist Harald Peter Toft. Kort efter erhvervede nygifte Harald Rønnebæksholm, hvor parret – efter ombygning af hovedbygningen til det, vi kender i dag – flyttede ind i 1841. Samme år døde Harald. Knap tre måneder efter at være blevet enke fødte Marie parrets datter Haralda. Maries mor og to søstre flyttede ind, og i en periode drev de fire kvinder Rønnebæksholm i fællesskab.

Den troende Marie gav husly og hjerterum til mennesker, der var draget af den humanistisk sindede, gudelige vækkelsesbevægelse. Med fokus på frihed til sang og forsamling blev Rønnebæksholm på Maries initiativ en del af en folkelig bevægelse, der bragte troen nærmere den enkelte. I denne proces mødte Marie Grundtvig. Første gang var i 1845, hvor Marie opsøgte Grundtvig for at tale om de gudelige forsamlinger. De to var langt fra enige, men nærerede dog hurtigt varme følelser for hinanden. I 1851 blev de gift. Marie fødte deres fælles søn i maj 1854, men smertelige komplikationer førte til hendes død blot to måneder senere.

Sensommer

ER sommeren forbi? Vil vi få lyser og milde aftener med lange dovne skygger, eller vil duggen falde så tungt, at den sender os inden døre? Sidst i august lever håbet endnu, men mørket lurker alle vegne. Når lyset slukkes, vækkes troen. En anden kvinde, der som Marie Toft var udfordret af tidens dyder og kvindesyn var Louise Rasmussen, senere kendt som Grevinde Danner. På trods af at hun var født uden for ægteskab og selv havde født en søn uden for ægteskab, blev hun i 1850 gift med Frederik den 7. Alle odds var i mod parret og det var først da kongen havde ophøjet Louise Rasmussen til lensgrevinde af Danner at ægteskabet kunne lade sig gøre. Louise Rasmussen var en driftig kvinde. Hun var uddannet balletdanser ved Den Kongelige Ballet og drog siden til Paris for at lære om mode. Hun åbnede en modeforretning i Københavns centrum i 1844. Som kongens hustru blev hun en vigtig støtte, både personligt og politisk. Og ligesom Marie Toft brugte grevinden sin indflydelse til at hjælpe mindre bemidlede, især kvinder. Først på Jægerspris Slot, som hun efter kongens død i 1863 testamenterede 'til gavn for fattige og efterladte piger'. I 1873, året før sin død, oprettede hun "Kong Frederik den Syvendes Stiftelse for fattige fruentimmere af arbejderstanden', bedre kendt som det stadig fungerende krisecenter Dannerhuset i København.

Efterår

Efterår er lig med afblomstring og høst. Der kastes frø og gives næring til nyt og kommende liv. Afgrøderne er nu høstet fra markerne, de sidste æbler rødmer og det løv, der ikke falder til jorden går fra grønne til gule og orange nuancer. Det er den tid på året, hvor sommerens vækst går i forfald. Og med dette forfald skabes den livgivende grobund for kommende tiders tilblivelser.

På sammen måde kan man sige at 1800-tallet på Rønnebæksholm skabte grobund for den frodighed, vi høster næring fra i dag. En frodighed, der vedrører det levende ord, samtalen, omsorg, hensyn og næstekærlighed.

I år har der været særligt meget liv i herregårdshaven på Rønnebæksholm. Udover at den nu bugner af smukke blomster, frugter, bær – og ikke mindst græsakar, som snart skal transformeres til lygter! – har en lang række arrangementer fundet sted. I august blev det årlige Havemarked afholdt og i forbindelse med den aktuelle udstilling, Soil.Sickness.Society, er dele af Herregårdshaven transformeret til et kunstnerisk eksperimentarium. Udvalgte bede anvendes på måder, der trækker tråde tilbage til tider, hvor urternes mange gavnlige effekter også blev værdsat og udnyttet med respekt for både mennesker og natur.

Balance

Efteråret er en balancegang mellem væsensforskellige årstider. Mentalt indstiller vi os på at tage afsked med sommerens varme og vækst mens vi langsomt vender os mod mørket. Mørke er lig med afslutning, nedlukning, opløsning. Men mørket er også lig med de lys vi tænder, for at få øje på hinanden og for at mærke varme.

På Rønnebæksholm var tiden fra 1841 til 1854 også en balancegang mellem lys og mørke, kærlighed og sorg. Det var i den periode, Marie Toft boede på stedet, først som nygift, siden som enke, mor, ejer – og gift igen. Marie skulle holde balancen mellem lykke og tragedie. Og som ejer af Rønnebæksholm skulle hun varsomt og stærkt balancere ansvar og bundne opgaver med trangen til udvikling og forandring.

Da Marie døde i 1854 efterlod hun enkemand, børn og et lokalsamfund, som hun havde præget med sit omsorgsfulde og visionære lederskab. Men det levende ord lever fortsat – det har vi taget med fra denne tid på Rønnebæksholm med Marie og Grundtvig ved roret. Vores allesammens arv handler blandt andet om at skabe balance, dels i livet og dels i det fællesskab, samfundet er. Naturen spiller også en vigtig rolle – her finder også vi ro, næring, skønhed og rum for store tanker. Det levende ord – vores mulighed for at giver os til kende i fællesskabet og skabe bevidsthed gennem samtale – holdes i live på Rønnebæksholm. Gennem 2021 finder en række særlige samtaler sted i kælderen under kunsthallen – i Maries Rum. Det er samtaler, der rummer det ekko af tiden med Marie og Grundtvig, som sidder i bygningens mursten.

September er i særlig grad præget af det levende ord på Rønnebæksholm. Efterårets program rummer både skrivegrupper, skoleforløb, sommercamps, kunst- og debatsaloner, og forskellige arrangementer, hvor sjæl og krop er i fokus. Det er tid til eftertanke, tid til at kigge indad, også sammen.

Se programmet på www.roennebaeksholm.dk

Hvad er en almanak?

Kort fortalt – ordet stammer fra middelalderlatin *almanachus*, måske via græsk fra koptisk *alemenichiaka*, muligvis fra arabisk *al-manakh*, og betyder 'tavle som angiver Solens og Månens daglige positioner'. En almanak er normalvis en

bog med kalender og forskellige astronomiske oplysninger, ofte indeholder den også enkle fortællinger eller andre kulturelle, religiøse eller meteorologiske oplysninger knyttet til de enkelte dage, måneder eller årstider.